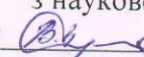

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
БУКОВИНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор закладу вищої освіти
з науково-педагогічної роботи
доцент Володимир ХОДОРОВСЬКИЙ
“ 31 ” “ 08 ” 2023 р.

ДОВІДНИК ДЛЯ СТУДЕНТА
(СИЛАБУС)
з вивчення навчальної дисципліни
Медсестринство в психіатрії та наркології

Галузь знань 22 Охорона здоров'я
(код і назва галузі знань)

Спеціальність 223 Медсестринство
(код і назва спеціальності)

Освітньо-професійний ступінь фаховий молодший бакалавр
(магістр, бакалавр, молодший бакалавр)

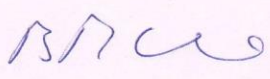
Курс навчання III

Форма навчання денна
(денна, заочна, дистанційна)

Кафедра нервових хвороб, психіатрії та медичної психології ім. С.М. Савенка
(назва кафедри)

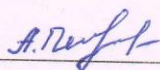
Робочу програму схвалено на засіданні кафедри нервових хвороб, психіатрії та медичної психології ім. С.М.Савенка. Протокол № 8 від 30.03.2023 року

Завідувач кафедри
нервових хвороб, психіатрії
та медичної психології
д. мед. н., професор

 Валерій ПАШКОВСЬКИЙ

Робочу програму схвалено на засіданні предметної (циклової) комісії з терапевтичних, педіатричних та сестринських дисциплін. Протокол № 1 від 30. 08 2023 року.

Голова предметної (циклової) комісії
з терапевтичних, педіатричних
та сестринських дисциплін

 Алла ПЕРИЖНЯК

Чернівці – 2023

1. ЗАГАЛЬНІ ВІДОМОСТІ ПРО НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ, ЯКІ ВИКЛАДАЮТЬ НАВЧАЛЬНУ ДИСЦИПЛІНУ

Кафедра	нервових хвороб, психіатрії та медичної психології ім. С.М. Савенка
Прізвище, ім'я, по батькові науково-педагогічних працівників, посада, науковий ступінь, вчене звання, e-mail	Юрценюк Ольга Сидорівна, професор кафедри, доктор медичних наук, yurtsenyuk.olga@bsmu.edu.ua Русіна Світлана Миколаївна, доцент кафедри, кандидат медичних наук, rusina.svetlana@bsmu.edu.ua Карвацька Наталія Семенівна, доцент кафедри, кандидат медичних наук, karvatska.natalia@bsmu.edu.ua
Веб-сторінка кафедри на офіційному веб-сайті університету	https://www.bsmu.edu.ua/nervovih-hvorob-psihiatriyi-ta-medichnoyi-psihologiyi-im-s-m-savenka/
Веб-сайт кафедри	https://www.bsmu.edu.ua/nervovih-hvorob-psihiatriyi-ta-medichnoyi-psihologiyi-im-s-m-savenka/
E-mail	psychiatry@bsmu.edu.ua
Адреса	м. Чернівці, вул. Мусоргського, 2
Контактний телефон	+38 (03722) 4-07-04

2. ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО НАВЧАЛЬНУ ДИСЦИПЛІНУ

Статус дисципліни	нормативна
Кількість кредитів	4,0
Загальна кількість годин	120
Лекції	28
Практичні заняття	52
Самостійна робота	40
Вид заключного контролю	ПМК

3. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ (АНОТАЦІЯ)

Відповідно до навчального плану, навчальна дисципліна «Медсестринство в психіатрії та наркології» вивчається студентами третього року навчання разом з базовими дисциплінами: медсестринство у внутрішній медицині, медсестринство в хірургії, медсестринство в педіатрії, медсестринство в онкології, медсестринство в дерматології та венерології, медсестринство в сімейній медицині, медсестринство в геронтології, геріатрії та паліативній медицині, медсестринство в неврології та інтегрується з відповідними програмами.

Реформа медсестринства в Україні передбачає не тільки виконання медичною сестрою залежних і взаємозалежних функцій (виконання призначень лікаря, робота медичної сестри в бригаді), а й незалежних функцій - медсестринського процесу - висококваліфікованого догляду та допомоги пацієнту.

Мета медсестринського процесу полягає в тому, щоб підтримувати здоров'я, запобігати захворюванню, сприяти поліпшенню стану, одужанню та відновленню здоров'я пацієнта. Сучасні вимоги до рівня освіти медичної сестри передбачають формування вмінь спілкуватися, володіння комунікативними навичками, знання основ психології, етики, деонтології.

4. ПОЛІТИКА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

4.1. Перелік нормативних документів:

- Положення про організацію освітнього процесу (<https://www.bsmu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/03/polozhennya-pro-organizacziyu-osvitnogo-proczesu-u-vdnzu-bukovinskij-derzhavnij-medichnij-universitet.pdf>);
- Інструкція щодо оцінювання навчальної діяльності студентів БДМУ в умовах впровадження Європейської кредитно-трансферної системи організації навчального процесу (<https://www.bsmu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/03/bdmu-instrukcziya-shhodo-oczinyuvannya-%D1%94kts-2014-3.pdf>);

- Положення про порядок відпрацювання пропущених та незарахованих занять (<https://www.bsmu.edu.ua/wp-content/uploads/2019/12/reworks.pdf>);
- Положення про апеляцію результатів підсумкового контролю знань здобувачів вищої освіти (<https://www.bsmu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/07/polozhennya-pro-apelyacziyu-rezultativ-pidsumkovogo-kontrolyu-znan.pdf>);
- Кодекс академічної доброчесності (https://www.bsmu.edu.ua/wp-content/uploads/2019/12/kodeks_academic_faith.pdf);
- Морально-етичний кодекс студентів (https://www.bsmu.edu.ua/wp-content/uploads/2019/12/ethics_code.docx);
- Положення про запобігання та виявлення академічного плагіату (<https://www.bsmu.edu.ua/wp-content/uploads/2019/12/antiplagiat-1.pdf>);
- Положення про порядок та умови обрання студентами вибірових дисциплін (https://www.bsmu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/04/nakaz_polozhennyh_vybirkovi_dyscypliny_2020.pdf);
- Правила внутрішнього трудового розпорядку Вищого державного навчального закладу України «Буковинський державний медичний університет» (<https://www.bsmu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/03/17.1-bdmu-kolektivnij-dogovir-dodatok.doc>).

4.2. Політика щодо дотримання принципів академічної доброчесності здобувачів вищої освіти:

- самостійне виконання навчальних завдань поточного та підсумкового контролів без використання зовнішніх джерел інформації;
- списування під час контролю знань заборонені;
- самостійне виконання індивідуальних завдань та коректне оформлення посилань на джерела інформації у разі запозичення ідей, тверджень, відомостей.

4.3. Політика щодо дотримання принципів та норм етики та деонтології здобувачами вищої освіти:

- дії у професійних і навчальних ситуаціях із позицій академічної доброчесності та професійної етики та деонтології;
- дотримання правил внутрішнього розпорядку університету, бути толерантними, доброзичливими та виваженими у спілкуванні зі студентами та викладачами, медичним персоналом закладів охорони здоров'я;
- усвідомлення значущості прикладів людської поведінки відповідно до норм академічної доброчесності та медичної етики.

4.4. Політика щодо відвідування занять здобувачами вищої освіти:

- присутність на всіх навчальних заняттях (лекціях, практичних (семінарських) заняттях, підсумковому модульному контролі) є обов'язковою з метою поточного та підсумкового оцінювання знань (окрім випадків з поважних причин).

4.5. Політика дедлайну та відпрацювання пропущених або незарахованих занять здобувачами вищої освіти:

- відпрацювання пропущених занять відбувається згідно з графіком відпрацювання пропущених або незарахованих занять та консультацій.

5. ПРЕРЕКВІЗИТИ І ПОСТРЕКВІЗИТИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ (МІЖДИСЦИПЛІНАРНІ ЗВ'ЯЗКИ)

Перелік навчальних дисциплін, на яких базується вивчення навчальної дисципліни	Перелік навчальних дисциплін, для яких закладається основа в результаті вивчення навчальної дисципліни
Анатомія	Медсестринство у внутрішній медицині, неврології
Фізіологія.	Медсестринство у внутрішній медицині, неврології
Біологія	Медсестринство в психіатрії
Хімія	Медсестринство в психіатрії
Психологія	Медсестринство в психіатрії

Медсестринство в неврології	Медсестринство в психіатрії
Медсестринство у внутрішній медицині	Медсестринство в психіатрії

6. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ:

6.1 Метою вивчення навчальної дисципліни є підтримка психічного здоров'я, запобігання захворюванням, сприяння поліпшенню стану, одужанню та відновленню здоров'я пацієнта.

За навчальним планом дисципліна "Медсестринство в психіатрії та наркології" вивчають на третьому році навчання.

Медичні сестри психіатричних закладів мають значний потенціал для суттєвого підвищення якості догляду та спостереження за пацієнтами, професійного і компетентного виконання багатьох медичних завдань під час надання спеціалізованої допомоги пацієнтам з психічними розладами. Медична сестра серед інших працівників медичного закладу найбільше часу проводить з пацієнтом, досконало знає його переживання, що пов'язані як із хворобою, так і соціальними та іншими проблемами.

Цей курс підготовки медичних сестер передбачає оволодіння основами клінічного мислення, засвоєння вміння оцінювати стан пацієнта, досконале оволодіння технікою медсестринських маніпуляцій, складання плану медсестринського догляду за пацієнтом, оцінювання його результатів, орієнтування в патології нервової системи, уміння вибрати правильну тактику при наданні невідкладної долікарської допомоги в психіатрії та наркології, проводити профілактичні заходи, пропагувати здоровий спосіб життя.

6.2 Основними завданнями вивчення дисципліни є:

Головне завдання викладання медсестринства в психіатрії та наркології полягає у методологічній спрямованості лекцій і практичних занять, яка повинна формувати у студентів діалектико-матеріалістичний світогляд на природу і сутність психічних розладів з позицій вчення про вищу нервову діяльність, яке є природничо-науковою основою наук про функції мозку.

Особлива увага звертається на особливості спостереження, догляду за психічнохворими, надання допомоги при невідкладних станах. Велике значення надається основам сестринської психотерапії.

7. КОМПЕТЕНТНОСТІ, ФОРМУВАННЮ ЯКИХ СПРИЯЄ НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА:

Перелік компетентностей випускника	
Інтегральна компетентність	Здатність вирішувати типові спеціалізовані завдання в медичній галузі або у процесі навчання, що вимагає застосування положень і методів відповідної науки та може характеризуватися певною невизначеністю умов; відповідальність за результати своєї діяльності; здійснення контролю інших осіб у визначених ситуаціях.
Загальні компетентності	ЗК 1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні. ЗК 2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя. ЗК 3. Усвідомлення рівних можливостей та гендерних проблем. ЗК 4. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

	ЗК 5. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово. ЗК 6. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності. ЗК 7. Здатність спілкуватися іноземною мовою. ЗК 8. Здатність до міжособистісної взаємодії.
Спеціальні компетентності	СК 1. Здатність до застосовування професійних стандартів та нормативно-правових актів у повсякденній медичній практиці. СК 2. Здатність до вміння задовольняти потреби пацієнта протягом різних періодів життя (включаючи процес умирання), шляхом обстеження, діагностики, планування та виконання медичних втручань, оцінювання результату та корекції індивідуальних планів догляду та супроводу пацієнта. СК 3. Здатність до самоменеджменту у професійній медичній діяльності. СК 4. Здатність до співпраці з пацієнтом, його оточенням, з іншими медичними та соціальними працівниками на засадах сімейно-орієнтованого підходу, враховуючи особливості здоров'я чи перенесені хвороби та фізичні, соціальні, культурні, психологічні, духовні чинники і фактори довкілля, здійснювати заходи захисту і зміцнення здоров'я, профілактики неінфекційних захворювань, навчання пацієнта і членів його родини методам профілактики. СК 5. Здатність до динамічної адаптації та саморегуляції у важких життєвих і професійних ситуаціях з урахуванням механізму управління власними емоційною, мотиваційно-вольовою, когнітивною сферами. СК 6. Здатність до роботи в мультидисциплінарній команді при здійсненні професійної діяльності, для ефективного надання допомоги пацієнту протягом життя, з урахуванням усіх його проблем зі здоров'ям. СК 7. Здатність до вміння обирати обґрунтовані рішення в стандартних клінічних ситуаціях, спираючись на здобуті компетентності та нести відповідальність відповідно до законодавства. СК 8. Здатність до використання інформаційного простору та сучасних цифрових технологій в професійній медичній діяльності. СК 9. Здатність до використання сукупностей професійних навичок (умінь) при підготовці та проведенні діагностичних досліджень та застосовуванні дезінфікуючих і лікарських засобів у професійній діяльності. СК 10. Здатність до забезпечення безпеки пацієнта, дотримання принципів інфекційної та особистої безпеки, збереження здоров'я у процесі здійснення догляду, виконання маніпуляцій, процедур, при переміщенні та транспортуванні пацієнта, наданні екстреної медичної допомоги. СК 11. Здатність до застосування сукупностей втручань та дій для забезпечення пацієнту гідного ставлення, конфіденційності, захисту його прав, фізичних, психологічних та духовних потреб на засадах транскультурального медсестринства, толерантної та неосудної поведінки. СК 12. Здатність до безперервного професійного розвитку фахівців у сфері охорони здоров'я (освіта впродовж життя).

	СК 13. Здатність до використання професійно профільованих знань, умінь та навичок для здійснення санітарно-гігієнічних і лабораторних досліджень, протиепідемічних та дезінфекційних заходів. СК 14. Здатність до дотримання принципів медичної етики та деонтології. СК 15. Здатність до здійснення профілактичних втручань, спрямованих на зменшення інфекційних захворювань серед дорослого та дитячого населення, зокрема вакцинацію згідно з календарем профілактичних щеплень та екстрену імунізацію, включаючи її популяризацію. СК16. Здатність проводити медичну та соціальну реабілітацію з метою відновлення здоров'я населення.
Зміст підготовки здобувачів фахової передвищої освіти, сформульований у термінах результатів навчання	
	РН 1. Вільно спілкуватися державною та іноземною мовами для комунікації, ведення медичної та іншої ділової документації. РН 2. Застосовувати сучасні цифрові та комунікативні технології для пошуку інформації та документування результатів професійної діяльності. РН 3. Застосовувати основні положення законодавства в охороні здоров'я. РН 4. Вести медичну документацію за формами, встановленими нормативно-правовими документами. РН 5. Дотримуватися правил охорони праці та безпеки життєдіяльності. РН 6. Обирати тактику спілкування з пацієнтами та членами їхніх родин, колегами, дотримуючись принципів професійної етики, толерантної та неосудної поведінки при здійсненні професійної діяльності, з урахуванням соціальних, культурних, гендерних та релігійних відмінностей. РН 7. Застосовувати паліативну компетентність при роботі з пацієнтами, їх оточенням, медичними та соціальними працівниками під час здійснення професійної діяльності. РН 8. Вживати заходи спрямовані на створення безпечного лікарняного середовища та дотримання лікувально-охоронного режиму, в інтересах збереження власного здоров'я та зміцнення здоров'я пацієнта . РН 9. Розпізнавати й інтерпретувати ознаки здоров'я і його змін, хвороби чи інвалідності (оцінка/діагноз), обмежень можливості повноцінної життєдіяльності та визначати проблеми пацієнтів при різних захворюваннях і станах. РН 10. Вміти проводити підготовку пацієнта до лабораторних, інструментальних та інших досліджень, здійснювати забір біологічного матеріалу та проб, скеровувати до лабораторії. РН 11. Застосовувати лікарські препарати та медикаменти при здійсненні професійної діяльності. РН 12. Виконувати медичні маніпуляції та процедури відповідно до фахових протоколів, алгоритмів, включаючи надання послуг з первинної медичної допомоги в складі команди первинної медичної допомоги . РН 13. Надавати екстрену та невідкладну долікарську медичну допомогу. РН 14. Здійснювати заходи щодо збереження репродуктивного здоров'я населення з метою покращення демографічної ситуації.

	РН 15. Надавати консультативну допомогу та здійснювати навчання населення щодо здорового способу життя, наслідків нездорового способу життя, важливості збільшення фізичної активності та здорового харчування, вакцинації; забезпечувати реабілітацію реконвалесцентів та диспансеризацію пацієнтів. РН 16. Вживати заходи, спрямовані на специфічну та неспецифічну профілактику захворювань. РН 17. Вживати протиепідемічні заходи в осередку інфекційних та особливо небезпечних захворювань при здійсненні професійної діяльності. РН 18. Дотримуватися правил ефективної взаємодії в команді для надання якісної медичної допомоги різним категоріям населення. РН 19. Здійснювати взаємозалежні професійні функції з метою забезпечення якісної медичної допомоги населенню.
--	--

8. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ.

В результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач повинен:

8.1. Знати:

- систему організації психіатричної та наркологічної допомоги;
- роль і місце психіатрії та наркології серед інших наук медичної галузі;
- анатомо-фізіологічні особливості нервової системи та основи вищої нервової діяльності;
- роль психіки в діяльності організму;
- сучасні клінічні дані про нозологічні форми психічних захворювань;
- основні та додаткові методи обстеження, що стосуються пацієнтів з психічними хворобами;
- принципи лікування пацієнтів психіатричного та наркологічного профілю;
- основні аспекти спостереження та догляду за пацієнтами з психічною патологією на ранніх стадіях їх розвитку;
- основи надання долікарської медичної допомоги при гострих і хронічних психічних порушеннях, первинної і вторинної профілактики рецидивів;
- соціально-реадаптаційні, трудові аспекти та норми захисту прав та інтересів психічнохворих;
- основні законодавчі акти та нормативні документи, що стосуються пацієнтів з психічними хворобами;
- принципи медичної етики та деонтології.
- місце психіатрії та наркології серед інших медичних наук;
- сучасний науковий підхід до вивчення психічних захворювань;
- сучасні методи обстеження та лікування (медикаментозного, біологічного, психотерапевтичного та хірургічного) психічнохворих;
- гарантії соціального захисту психічнохворих і законодавчі акти в галузі психіатрії та наркології;
- охорону праці в наркології;
- оптимальні варіанти правомірної поведінки медичної сестри у своїй практичній роботі.

8.2. Уміти:

- застосовувати індивідуальний підхід до кожного пацієнта, враховуючи його потреби;
- здійснювати медсестринський процес у психіатрії та наркології;
- документувати всі етапи медсестринського процесу;
- володіти навичками спілкування з пацієнтами;
- вести спостереження за пацієнтом та оцінювати його результати;
- володіти технікою медсестринських маніпуляцій;

8.3. Демонструвати:

- надавати долікарську допомогу;
- володіти навичками міжособистісного спілкування;
- проводити психотерапевтичні заходи;
- вирішувати деонтологічні завдання, пов'язані з професійною діяльністю.

9. ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Опис кожного модуля дисципліни:

8.1. Конкретні цілі вивчення модуля (змістових модулів).

8.2. Розділ 1. Загальні питання психіатрії

Тема 1. Історія психіатрії. Учення про вищу нервову діяльність (ВНД). Психіка. Класифікація і типи перебігу психічних хвороб

Поняття про психіатрію як медичну науку. Основні етапи розвитку психіатрії. Заслуги вітчизняних учених. ВНД — це вчення про процеси гальмування, збудження та аналізаторно-рефлекторні функції кори головного мозку. Поняття про аналізатори, їх види та будова. Загальні відомості про етіологію, патогенез і класифікації психічних хвороб. Характеристика психозів, межових психічних станів, затримка (дезонтотенез) психічного розвитку. Поняття про непсихотичні та психотичні порушення психічної діяльності. Первинна і вторинна профілактика психічних захворювань.

Роль нервової системи в життєдіяльності організму. Основи медичної психології, етики та деонтології.

Тема 2. Методи обстеження психічнохворих. Загальна психопатологія (проблеми пізнання, відчуттів і сприйняття, пам'яті та уваги, емоцій, рухово-вольової сфери та потягів, мислення, свідомості, інтелекту та поведінки у психічнохворих)

Порушення пізнавальної діяльності. Розлади відчуття: гіперестезія, гіпестезія, анестезія, сенестопатія. Розлади сприйняття: ілюзії, галюцинації, псевдогалюцинації.

Синдром Кандинського—Клерамбо. Патологія уваги, пам'яті.

Антеро- і ретроградна амнезія. Конфабуляції і псевдоремінісценції. Синдром Корсакова.

Розлади мислення: за темпом, систематизованістю, продуктивністю і цілеспрямованістю. Маячні ідеї та їхні види. Надцінні ідеї. Обсесії. Недоумкуватість (природжена і набута). Патологія емоційної діяльності: ейфорія, депресія; характеристика маніакального і депресивного синдрому. Дисфорія, апатія, афект, страх, емоційна тупість.

Рухово-вольові розлади: рухове збудження (маніакальне, гебефренічне, кататонічне).

Ступорозний стан (кататонічний, психогенний, депресивний). Судомні напади: істеричні та епілептичні. Розлади вольової сфери: інстинкту самозбереження, харчового інстинкту, перверзії статі. Клептоманія. Піроманія. Дромоманія. Розлади свідомості: непродуктивні і продуктивні. Амбулаторні автоматизми.

Ознайомлення з основними принципами і методами обстеження психічнохворих. Демонстрація хворих з різною психічною патологією. Оцінювання загального стану, психічного статусу та встановлення проблеми пацієнта. Нагляд і спостереження за поведінкою та висловлюваннями психічнохворих, правильний запис їх у журналі спостереження. Складання плану догляду за пацієнтами з потьмаренням свідомості, депресивним станом (суїцид).

Особливості нагляду за психічнохворими; тактика молодшого медичного персоналу в разі відмови хворих від їжі. Участь у годуванні хворих через зонд. Догляд за соматично ослабленими хворими.

Тема 3. Організація психіатричної служби. Принципи догляду, спостереження та лікування в умовах стаціонару та психоневрологічного диспансеру. Експертиза в психіатрії. Робота з пацієнтами, які становлять небезпеку. Види лікувального режиму

Організація психіатричної допомоги в Україні. Позалікарняна психіатрична допомога. Робота психіатричного кабінету, психоневрологічного диспансеру. Стаціонарна психіатрична допомога. Проміжні форми психіатричної допомоги.

Законодавство в психіатрії. Умови та порядок надання психіатричної допомоги. Надання психіатричної допомоги в примусовому порядку (госпіталізація, лікування, нагляд). Експертиза, її види. Роль медичної сестри в підготовці пацієнтів до проведення експертизи.

Типи режимів у психіатричних стаціонарах. Групи хворих, які підлягають цілодобовому нагляду. Особливості роботи з пацієнтами, які становлять небезпеку.

Лікувально-охоронний режим та його організація.

Амбулаторна, стаціонарна та соціально-реадаптаційна (трудова) психіатрична служба.

Ознайомлення з основними відділеннями та структурою психіатричної лікарні та психоневрологічного диспансеру. Робота молодшого медичного персоналу стаціонару. Диспансерне спостереження за психічнохворими. Спеціальний нагляд у групах спеціального обліку. Здійснення нагляду за психічнохворими та ведення документації (журнал нагляду, оформлення документації для проведення експертизи).

Розгляд основних принципів реабілітації психічнохворих. Ознайомлення з роботою лікувально-трудова майстерень. Демонстрація хворих на різних етапах процесу реабілітації.

Тема 4. Невідкладна долікарська допомога. Профілактика екстремальних і кризових станів у психіатрії. Прогноз. Експертиза. Принципи реабілітації психічнохворих

Уміння надавати невідкладну допомогу — безумовна прерогатива медичного працівника незалежно від його спеціалізації. Значний обсяг цієї інформації потребує вміння виділити найважливіші її положення, які пропонуються для оволодіння середнім медичним персоналом.

Найчастішим з екстрених станів, небезпечних для пацієнта та оточення, що потребують невідкладної медичної допомоги, є гостре психомоторне збудження. Види психомоторного збудження: галюцинаторно-маячне, делірійне, маніакальне, меланхолічний вибух, кататонічне, гебефренічне збудження, епілептичне збудження, афект, патологічний афект.

Високий ризик суїциду або гомоциду. Високий ризик спрямованого на себе насилля, самоушкоджень, травмування. Невідкладна допомога при конвульсивних нападах. Відмова (або неможливість) від споживання їжі. Відмова від вживання ліків. Надання допомоги при колапсі на фоні парантерального введення нейролептиків.

Запобігання небезпечним діям хворих під час галюцинацій, маячних ідей, тривожних станів, переживання страху. Порушення формули сну.

Надання допомоги при болю різної етіології: спазмах непосмугованих м'язів, серцево-судинних розладах, болю в животі, посттравматичних станах, болю в шийному, грудному, попереково-крижовому відділах хребта.

Патологічна реакція горя. Істеричні напади.

Прогноз. Експертиза. Реабілітація. Роль медичної сестри у їх проведенні.

Розділ 2. Здійснення медсестринського процесу в психіатрії

Тема 5. Порушення психічної діяльності при інфекційних і соматичних захворюваннях. Післяпологові психози. Порушення психіки під час клімаксу. Психічні порушення при травматичному ушкодженні головного мозку. Екологічна психіатрія. Проблеми пацієнтів із шизофренією, маніакально-депресивним психозом (МДП)

Визначення поняття “інфекційні психози”. Їх причини, патогенез, класифікація. Психотичні та непсихотичні розлади при інфекційних хворобах.

Розлади свідомості при гострих інфекційних хворобах, симптоми, особливості догляду. Психози при нейроінфекціях. Нейросифіліс.

Зміни особистості при хронічних інфекційних хворобах. Астенічний симптомокомплекс, психозоподібні форми поведінки. Надцінні іпохондричні та паранойяльні ідеї. Симптоми цих станів, особливості догляду за хворими.

Психічні розлади в разі тривалого перебігу соматичних хвороб: ревматизму, інфаркті міокарда, хронічних хвороб печінки, нирок, травного тракту. Зміни психіки при ендокринних хворобах: гіпотиреоз (мікседема), дифузний токсичний зоб (базедова хвороба), цукровий діабет. Порушення психіки при СНІДі.

Психічні розлади в жінок у період біологічних змін: післяпологовий психоз, клімактеричний синдром. Лікування. Роль медичної сестри у профілактиці цих станів.

Травматичне ушкодження головного мозку — поширена патологія, що становить майже 20 % від кількості механічних травм за мирного часу. За даними психіатричних служб, травматичні ушкодження головного мозку під час локальних військових конфліктів становили 10 % загальної кількості осіб, які перебували на диспансерному обліку.

Психічні порушення, що виникають унаслідок черепно-мозкової травми (ЧМТ), різноманітні, мають широкий діапазон — від легких астенічних розладів до недоумства.

Етіологія, патогенез, поширення психічних порушень при ЧМТ. Психічні порушення в початковий і гострий періоди. Психічні порушення під час реконвалесценції та у віддалений період.

Травматичні психози (гострі та періодичні). Травматична церебростенія. Травматична енцефалопатія. Травматичне недоумство. Психоорганічний синдром. Епілептиформні напади. Травматичне недоумство. Вплив травматичного ушкодження головного мозку на структуру особистості. Прогноз. Експертиза.

Екологічна психіатрія як новий розділ психіатрії. Вивчення психічних розладів і охорона психічного здоров'я в умовах впливу природних чинників та антропогенного забруднення біосфери.

Нейропсихічні прояви гострої та хронічної променевої хвороби. Психічні розлади, пов'язані з наслідками аварії на ЧАЕС.

Нейропсихічні прояви наслідків впливу струмів високої та надвисокої частоти, електромагнітних полів, ультрафіолетового та інфрачервоного променів, інтенсивного звуку, ультра-, інфразвуку та впливу клімато-, метеорологічних умов. Принципи та методи психіатричної допомоги при екологічних катастрофах, терористичних актах.

Стисла історія розвитку вчення про шизофренію. Етіологія і патогенез. Основні клінічні синдроми. Основні клінічні форми і типи перебігу шизофренії. Особливості клінічної картини хвороби в підлітковому і літньому віці. Поняття про дефект психіки і наслідки хвороби. Види ремісій. Особливості догляду і нагляду при різних формах шизофренії. Види лікування хворих на шизофренію: інсулінокоматозне, пірогенне, електроконвульсивне, розвантажувально-дієтичне, психотерапія. Соціально-реабілітаційні заходи щодо хворих на шизофренію. Прогноз.

Маніакально-депресивний психоз (МДП). Етіологія. Типи перебігу: циркулярний, монофазний. Маніакальний стан, основні симптоми. Депресивний стан, симптоми. Особливості догляду і нагляду за хворими. Лікування хворих з МДП. Прогноз.

Тема 6. Церебральний атеросклероз. Інволюційні психози. Психози сенильного і пресенильного віку. Епілепсія. Розумова відсталість. Прогноз. Експертиза

Церебральний атеросклероз, фактори, що його зумовлюють. Порушення психіки на різних етапах хвороби. Атеросклеротичні психози. Гострі судинні психози. Профілактичні заходи і лікування. Особливості догляду за хворими. Зміни психіки при гіпертонічній хворобі та артеріальній гіпотензії.

Підвищена емоційна лабільність і афективність пацієнтів із судинними ураженнями головного мозку. Дотримання деонтологічних принципів під час догляду за пацієнтами. Прогноз.

Пресенільні психози. Класифікація психічних розладів пізнього віку.

Психічні розлади при атрофічних захворюваннях головного мозку. Інволюційна депресія, параноїд. Ажитована меланхолія. Перебіг та основні симптоми. Особливості догляду за хворими з депресією. Методи лікування деменції пресенильного віку. Хвороба Піка, Альцгеймера. Хорея Гентінгтона. Основні симптоми перебігу, наслідки. Особливості догляду. Синільні психози. Клінічна картина прогресуючої старечої недоумкуватості. Фізичний і психічний маразм. Особливості догляду за хворими.

Етіологія. Патогенез. Справжня епілепсія та епілептиформний синдром. Форми епілепсії. Великий епілептичний напад, провісники, аура. Судомні фази. Епілептичний стан, перша допомога. Малий епілептичний напад. Безсудомні форми епілепсії. Еквіваленти судомних нападів. Епілептична зміна особистості. Лікування пацієнтів, хворих на епілепсію. Прогноз. Експертиза.

Судомні стани в дитячому віці (спазмофілія, гіпертермія), лікування.

Працевлаштування хворих.

Розумова відсталість. Основні критерії олігофренії. Причини (ендогенні та екзогенні фактори). Ступені олігофренії — дебільність, імбецильність, ідіотія. Прогноз. Соціальна адаптація хворих на олігофренію. Медсестринський процес при цих станах. Прогноз. Профілактика

Тема 7. Психогенні хвороби. Невротичні розлади. Неврози. Неврастенії. Істерії. Психопатії. Основні питання дитячої психіатрії. Розлади особистості і поведінки.

Акцентуації

Загальне поняття про психогенні чинники. Поняття про емоційний стрес.

Неврози. Визначення. Неврастенії, нав'язливі стани (обсесії). Істеричний невроз, депресивні неврози, системні неврози. Особливості вегетативно-соматичних розладів при неврозах. Характеристика симптомів кожного з видів неврозів. Розлади поведінки у хворих із тривожно-фобічними розладами. Роль психотерапії в комплексному лікуванні пацієнтів з неврозами. Неврози в дітей. Клінічні особливості. Догляд. Профілактика і лікування.

Реактивні психози. Реактивна депресія, реактивний параноїд, реактивно-істеричні психози (пуерилізм, псевдодеменція). Основні симптоми. Диференціальна діагностика реактивних депресій і параноїду зі схожими ендогенними хворобами. Догляд і спостереження. Лікування.

Критерії психопатій. Ядерні і крайові психопатії. Характерологічні і патохарактерологічні реакції. Систематика психопатій: збудливі, гальмівні і змішані. Клінічні особливості. Патологія потягів. Суїцид. Суїцидальні висловлювання та наміри. Суїцидальна спроба. Фактори ризику суїциду.

Поведінка молодшого медичного персоналу з хворими на психопатії. Лікування хворих на психопатії: медикаментозне, психо-, трудотерапія. Прогноз. Експертиза.

Психопатоподібні розлади в дітей і підлітків. Реакції протесту, імітації, дромоманії. Заходи медико-психологічного і педагогічного характеру. Особливості догляду за дітьми та медсестринський процес при цих розладах.

Розлади особистості (дисоціальні, шизоїдні, емоційно-нестійкі) та поведінки. Типи поведінки і стану. Обсесивно-компульсивні, тривожні розлади. Акцентуації.

Особливості ставлення медичного персоналу до пацієнтів. Соціальна спрямованість роботи медичної сестри при розладах поведінки та особистості.

Значення психотерапії в лікуванні психогенних хвороб. Прогноз. Сестринські діагнози та втручання.

Розділ 3. Загальні аспекти наркології

Тема 8. Наркологія та основні етапи її розвитку. Медичні та соціальні аспекти наркологічних захворювань. Організація наркологічної служби. Лікувально-профілактична робота

Наркологія — наука про сон. Медичні та соціальні аспекти наркологічних захворювань. Алкоголізм і металкогольні психози як соціальна проблема.

Виникнення, поширення та епідеміологія алкоголізму і алкогольних психозів.

Організація психіатричної та наркологічної служби:

- амбулаторна медична психіатрична допомога;
- стаціонарна медична психіатрична допомога;
- соціально-реадаптаційна медична психіатрична допомога.

Етіологія та патогенез алкоголізму. Значення трьох основних груп факторів в етіології алкоголізму — соціальних, психологічних, індивідуальних біологічних (фізіологічних, біохімічних). Алкоголізм та його відмінність від побутового пияцтва.

Фармакологічна дія алкоголю. Патогенетична основа алкоголізму. Роль нейрохімічних порушень функцій ЦНС у механізмах формування основних симптомів алкоголізму (патологічного потягу до алкоголю, алкогольного абстинентного синдрому, зміни толерантності до алкоголю).

Картина простого алкогольного сп'яніння. Методи об'єктивного визначення стадії сп'яніння. Патологічне сп'яніння. Експертиза алкогольного сп'яніння, методи. Роль молодшого медичного персоналу в проведенні експертизи. Гостре отруєння алкоголем.

Лікувально-профілактична робота в наркології. Роль медичної сестри в проведенні профілактики наркологічних захворювань. Принципи проведення антиалкогольної боротьби.

Ознайомлення з лікувально-профілактичними закладами наркологічного профілю (наркологічні відділення психіатричних лікарень, наркологічні диспансери, ЛТП).

Особливості амбулаторної та стаціонарної наркологічної служби. Диспансерне спостереження та взяття на облік хворих наркологічного профілю. Особливості роботи медичної сестри в амбулаторній наркологічній службі. Роль медичної сестри в профілактиці

алкогольних і наркотичних зривів. Адміністративний, законодавчий і медико-соціальний аспекти в системі загальнодержавних заходів профілактики пияцтва та алкоголізму, наркоманій і токсикоманій, тютюнокуріння.

Робота фельдшера-нарколога з педагогічними колективами шкіл, середніх і вищих навчальних закладів з питань профілактики алкоголізації населення, виявлення осіб, що мають схильність до зловживання алкоголем, наркотичними та токсичними речовинами.

Патронажна робота медичної сестри. Особливості поведінки медичного персоналу під час роботи з хворими наркологічного профілю. Роль медичної сестри в проведенні експертизи алкогольного сп'яніння та показання до її проведення.

Алкогольне отруєння. Медсестринська допомога в разі гострого отруєння алкоголем.

Тема 9. Проблеми пацієнтів з алкоголізмом. Клінічні прояви та лікувальні аспекти хронічного алкоголізму. Роль середнього медичного персоналу в спостереженні за пацієнтами та профілактиці алкоголізму. Прогноз. Експертиза

Клінічна картина алкоголізму. Основні симптоми: патологічний потяг до алкоголю, його клінічні варіанти. Фактори, що сприяють актуалізації потягу до алкоголю. Симптом втрати кількісного та ситуаційного контролю.

Алкогольний абстинентний синдром, його клінічна картина.

Зміна толерантності; форми сп'яніння; зловживання алкоголем, його клінічна динаміка. Клінічні прояви алкоголізму: стадії, їх диференційно-діагностичні критерії.

Порушення емоційно-вольової сфери, пам'яті, уваги, мислення та інтелекту.

Клінічна картина змін особистості при алкоголізмі (невротизація, психотизація, деградація). Соматичні та неврологічні зміни при алкоголізмі. Особливості алкоголізму на фоні інших психічних захворювань (шизофренії, епілепсії, психопатій).

Алкоголізм у жінок, клінічні особливості, прогноз. Вікові аспекти алкоголізму — алкоголізм у підлітково-юнацькому віці та у людей літнього віку. Ремісії та рецидиви при алкоголізмі (спонтанні, ранні та пізні рецидиви).

Тема 10. Проблеми пацієнтів з алкогольними психозами. Терапія алкогольних психозів. Нагляд за пацієнтами. Прогноз. Експертиза

Алкогольні психози. Класифікація. Клінічна картина. Різновиди алкогольного делірію: класичний, змішаний, пролонгований, тяжкі форми делірію.

Алкогольні енцефалопатії — гострі та хронічні, клінічна картина, прогноз.

Алкогольні галюцинози: гострі, змішані, хронічні, апатичні. Клінічна картина, прогноз. Алкогольні маячні психози. Клінічна картина. Патогенез алкогольних психозів.

Основні принципи лікування алкоголізму та алкогольних психозів: безперервність і тривалість, індивідуальний підхід залежно від клінічних і мікросоціальних факторів, комплексне, етапне лікування. Співвідношення медикаментозного та психотерапевтичного лікування алкоголізму. Психотерапія і деонтологія. Роль молодшого медичного персоналу як помічника лікаря у проведенні психотерапевтичного процесу.

Правила поведінки молодшого медичного персоналу в лікувально-профілактичних закладах наркологічного профілю. Роль молодшого медичного персоналу у виявленні й усуненні патологічного потягу до алкоголю.

Розділ 4. Здійснення медсестринського процесу в наркології

Тема 11. Проблеми пацієнтів з наркоманіями. Особливості утримання та лікування. Прогноз. Експертиза. Диспансерний облік

Визначення понять “наркоманія”, “токсикоманія”, “полінаркоманія”, “ускладнена наркоманія”. Сучасна класифікація наркотичних речовин, які зумовлюють пристрасть. Поняття про наркологічні речовини, наркологічні лікувальні засоби з медико-соціальних і медико-юридичних позицій.

Причини розвитку наркоманій. Епідеміологія наркоманій. Форми наркоманій.

Опійні наркоманії. Клінічна картина. Ознаки наркотичного сп'яніння, абстинентного синдрому. Клінічна картина барбітуроманії. Ознаки барбітуратового сп'яніння, абстинентного синдрому. Клінічна картина гашишизму. Ознаки гашишного сп'яніння, абстинентного синдрому. Ефедрінова (та інші стимулятори) наркоманія. Клінічна картина, ознаки наркотичного сп'яніння, абстинентного синдрому. Інші наркоманії. Полінаркоманії:

поєднання хронічного алкоголізму з морфінізмом, барбітуроманією та ін.

Роль медичної сестри в проведенні експертизи наркотичного сп'яніння.

Методи віднімання наркотичних речовин. Невідкладна допомога при наркотичному отруєнні. Етапність лікування хворих на наркоманії. Піротерапія. Психофармакотерапія. Атропін-коматозна терапія. Інсулінотерапія, загальнозміцнювальне лікування, фізіотерапія. Основні принципи замісної терапії. Підтримувальна протирецидивна терапія.

Допомога медичної сестри під час проведення різних видів лікування наркоманій. Облік, зберігання, використання, знешкодження ампул з-під використаних наркотичних речовин. Облік використання і списання використаних медичних шприців для ін'єкцій.

Принципи профілактичного спостереження та облік осіб, схильних до немедичного вживання наркотичних речовин. Робота фельдшера-нарколога з педагогічними колективами шкіл вищих і середніх навчальних закладів з метою виявлення осіб, що мають схильність до зловживання наркотичними речовинами. Профілактична та санітарно-освітня робота.

Тема 12. Токсикоманії та проблеми пацієнтів з токсикоманіями. Прогноз. Експертиза. Нормативні акти МОЗ про строки лікування. Прогноз. Експертиза. Диспансерний облік. Роль медичної сестри в профілактиці токсикоманій

Визначення поняття “токсикоманії” та проблеми пацієнтів з токсикоманіями. Поняття про токсичні речовини з медико-соціальних та медико-юридичних позицій.

Причини розвитку токсикоманій. Епідеміологія токсикоманій. Види токсикоманій.

Токсикоманії снодійними препаратами і транквілізаторами. Клінічна картина стану сп'яніння, абстинентного синдрому, диференційно-діагностичні критерії. Політоксикоманії.

Роль медичної сестри в проведенні експертизи наркотичного сп'яніння.

Невідкладна допомога при токсичному отруєнні. Етапність лікування хворих на токсикоманії. Піротерапія. Психофармакотерапія. Атропін-коматозна терапія. Інсулінотерапія, загальнозміцнювальне лікування, фізіотерапія. Підтримувальна протирецидивна терапія. Допомога під час проведення різних видів лікування токсикоманій.

Облік, зберігання, використання, знешкодження ампул з-під використаних токсичних речовин. Облік використання і списання використаних медичних шприців для ін'єкцій.

Принципи профілактичного спостереження та обліку осіб, схильних до немедичного вживання токсичних речовин. Робота фельдшера-нарколога з педагогічними колективами шкіл, вищих і середніх навчальних закладів з метою виявлення осіб, що мають схильність до зловживання токсичних речовин. Санітарно-освітня робота.

Тема 13. Тютюнокуріння. Клінічна картина абстинентного синдрому. Профілактика та диспансеризація пацієнтів з токсикоманіями

Тютюнокуріння. Хворобливі розлади, що виникають в організмі під дією нікотину. Вплив нікотину на психіку та внутрішні органи. Характеристика абстинентного нікотиноманічного синдрому.

Роль медичних працівників у боротьбі з тютюнокурінням. Методи доказової медицини, що характеризують залежність від нікотину (підвищений ризик виникнення раку дихальних шляхів, горла, легенів, гіпертонічної хвороби, облітеруючого ендартеріїту, гангрен кінцівок).

Організація роботи наркологічного кабінету, обов'язки фельдшера кабінету. Групи профілактичного обліку. Особливості роботи підліткового наркологічного кабінету. Організація лікувально-профілактичної роботи з різними групами хворих. Роль молодшого медичного персоналу в проведенні лікувально-профілактичних заходів.

Роль молодшого медичного працівника в наркологічних закладах Міністерства внутрішніх справ (ЛТП, лікування у відділеннях закритого типу за рішеннями суду). Законодавчі акти, спрямовані на боротьбу з наркоманіями.

Тема 14. Обов'язки молодшого медичного персоналу наркологічної служби (стаціонару, наркологічного кабінету, фельдшерського наркологічного пункту). Безпека життєдіяльності. Охорона праці в галузі

Особливості прийому хворих наркологічного профілю на лікування. Оформлення документації. Проведення бесіди молодшими медичними працівниками з пацієнтами: вступна бесіда, бесіда з метою поради, бесіда про погану новину, освітня бесіда тощо.

Уміння надати інформацію про пацієнта лікареві, іншим спеціалістам, родичам пацієнта. Вимоги щодо таких повідомлень. Догляд: загальний, індивідуальний. Спостереження, ведення журналу спостереження (мета, поведінка хворого, виявлення того, що хворий бажає приховати від медперсоналу, збирання інформації про пацієнта, визначення ситуацій, при якій змінюється поведінка пацієнта).

Участь пацієнта в спілкуванні з іншими людьми: як поводить себе пацієнт у групових заходах; чи здатний він обговорювати свої проблеми і почуття; чи може відстоювати свої інтереси; які зміни відбулися в психіці пацієнта відтоді, як він був госпіталізований.

Організація лікувально-охоронного режиму у відділенні. Профілактика екстремальних і кризових станів. Дії медичної сестри за цих ситуацій. Охорона праці в галузі.

10. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Денна форма	Кількість годин, у тому числі				Рік навчання, семестр	Вид контролю
	Всього годин/ кредитів	Аудиторних		СРС		
		Лекцій	Практичних занять			
ECTS	120/ 4	28	52	40	3	
Підсумкових занять 1	60 год. / 2 кредити ECTS	14	26	20	3-й, V	Підсумковий контроль Тестові завдання Практичні навички. Залік
Підсумкових занять 1	60 год. / 2 кредити ECTS	14	26	20	3-й, VI	Підсумковий контроль Тестові завдання Практичні навички. Підсумковий модульний контроль

Примітка: 1 кредит ECTS – 30 годин

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

№ з/п	Тема	Кількість годин			
		Загальний обсяг	Лекції	Практичні	Самостійна робота
	Розділ 1. Загальні питання психіатрії				
1.	Історія психіатрії. Учення про вищу нервову діяльність (ВНД). Психіка. Класифікація і типи перебігу психічних хвороб	6	2	2	2
2.	Методи обстеження психічнохворих. Організація психіатричної служби. Принципи догляду, спостереження та лікування в умовах стаціонару та психоневрологічного диспансеру. Експертиза в психіатрії. Робота з пацієнтами, які становлять небезпеку. Види лікувального режиму	8	2	2	4
3.	Загальна психопатологія (проблеми пізнання, відчуттів та	4	2	2	

	сприйняття, пам'яті та уваги)				
4.	Загальна психопатологія (мислення, інтелекту, емоцій, рухово-вольової сфери та потягів)	4	1	2	
5.	Загальна психопатологія (свідомості та самосвідомості у психічно хворих)	4	1	2	
6.	Невідкладна долікарська допомога. Профілактика екстремальних і кризових станів у психіатрії. Прогноз. Експертиза. Принципи реабілітації психічнохворих	8	2	4	2
	Розділ 2. Здійснення медсестринського процесу в психіатрії				
7	Порушення психічної діяльності при інфекційних і соматичних захворюваннях. Післяпологові психози. Порушення психіки під час клімаксу. Психічні порушення при травматичному ушкодженні головного мозку. Екологічна психіатрія.	6	1	4	2
8	Порушення психічної діяльності при шизофренії, біполярному афективному розладі (БАР). Проблеми пацієнтів із шизофренією, маніакально-депресивним психозом (МДП).	6	1	2	2
9	Церебральний атеросклероз. Інволюційні психози. Психози сеньільного і пресеньільного віку. Епілепсія. Розумова відсталість. Прогноз. Експертиза	10	2	4	4
10	Психогенні хвороби. Невротичні розлади. Неврози. Неврастенії. Істерії	6	1	4	2
11	Психопатії. Основні питання дитячої психіатрії. Розлади особистості і поведінки. Акцентуації	6	1	2	2
	Розділ 3. Загальні аспекти наркології				
12	Наркологія та основні етапи її розвитку. Медичні та соціальні аспекти наркологічних захворювань. Організація наркологічної служби. Лікувально-профілактична робота	8	2	2	4

13	Проблеми пацієнтів з алкоголізмом. Клінічні прояви та лікувальні аспекти хронічного алкоголізму. Роль середнього медперсоналу в спостереженні за пацієнтами та профілактиці алкоголізму. Прогноз. Експертиза	10	2	4	4
14	Проблеми пацієнтів з алкогольними психозами. Терапія алкогольних психозів. Нагляд за пацієнтами. Прогноз. Експертиза	6	2	2	2
	Розділ 4. Здійснення медсестринського процесу в наркології				
15	Проблеми пацієнтів з наркоманіями. Особливості утримання та лікування. Прогноз. Експертиза. Диспансерний облік	8	2	4	2
16	Токсикоманії та проблеми пацієнтів з токсикоманіями. Прогноз. Експертиза. Нормативні акти МОЗ про строки лікування. Прогноз. Експертиза. Диспансерний облік. Роль медичної сестри в профілактиці токсикоманій	7	1	4	2
17	Тютюнокуріння. Клінічна картина абстинентного синдрому. Профілактика та диспансеризація пацієнтів з токсикоманіями	5	1	2	2
18	Обов'язки молодшого медичного персоналу наркологічної служби (стаціонару, наркологічного кабінету, фельдшерського наркологічного пункту). Безпека життєдіяльності. Охорона праці в галузі	8	2	4	2
	Усього	120	28	52	40

Примітка. Години для самостійної роботи студентів розподіляють за темами предметні (циклові) методичні комісії навчальних закладів

11. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ЛЕКЦІЙ
медсестринства в психіатрії та наркології

№ № п/п	Тема лекції	К-ть год.	Пр иміт кА
	V семестр		
	Розділ 1. Загальні питання психіатрії		
1.	Історія психіатрії. Учення про вищу нервову діяльність (ВНД). Психіка. Класифікація і типи перебігу психічних хвороб	2	
2.	Методи обстеження психічнохворих. Організація психіатричної служби. Принципи догляду, спостереження та лікування в умовах стаціонару та психоневрологічного диспансеру. Експертиза в психіатрії. Робота з пацієнтами, які становлять небезпеку. Види лікувального режиму	2	
3.	Загальна психопатологія (проблеми пізнання, відчуттів та сприйняття, пам'яті та уваги, емоцій, рухово-вольової сфери та потягів, мислення, свідомості, інтелекту та поведінки у психічнохворих)	4	
4.	Невідкладна долікарська допомога. Профілактика екстремальних і кризових станів у психіатрії. Прогноз. Експертиза. Принципи реабілітації психічнохворих	2	
	Розділ 2. Здійснення медсестринського процесу в психіатрії		
5.	Порушення психічної діяльності при інфекційних і соматичних захворюваннях. Післяпологові психози. Порушення психіки під час клімаксу. Психічні порушення при травматичному ушкодженні головного мозку. Екологічна психіатрія. Проблеми пацієнтів із шизофренією, біполярним афективним розладом (БАР)	2	
6.	Церебральний атеросклероз. Інволюційні психози. Психози снільного і преснільного віку. Епілесія. Розумова відсталість. Прогноз. Експертиза	2	
7.	Психогенні хвороби. Невротичні розлади. Неврози. Неврастенії. Істерії. Психопатії. Основні питання дитячої психіатрії. Розлади особистості і поведінки. Акцентуації	2	
	Разом	16	
	VI семестр		
	Розділ 3. Загальні аспекти наркології		
8.	Наркологія та основні етапи її розвитку. Медичні та соціальні аспекти наркологічних захворювань. Організація наркологічної служби. Лікувально-профілактична робота	2	
9.	Проблеми пацієнтів з алкоголізмом. Клінічні прояви та лікувальні аспекти хронічного алкоголізму. Роль середнього медперсоналу в спостереженні за пацієнтами та профілактиці алкоголізму. Прогноз. Експертиза	2	
10.	Проблеми пацієнтів з алкогольними психозами. Терапія алкогольних психозів. Нагляд за пацієнтами. Прогноз. Експертиза	2	
	Розділ 4. Здійснення медсестринського процесу в наркології		
11.	Проблеми пацієнтів з наркоманіями. Особливості утримання та лікування. Прогноз. Експертиза. Диспансерний облік	2	
12.	Токсикоманії та проблеми пацієнтів з токсикоманіями. Прогноз. Експертиза. Нормативні акти МОЗ про строки лікування. Прогноз. Експертиза. Диспансерний облік. Роль медичної сестри в профілактиці токсикоманій	1	
13.	Тютюнокуріння. Клінічна картина абстинентного синдрому. Профілактика та диспансеризація пацієнтів з токсикоманіями	1	
14.	Обов'язки молодшого медичного персоналу наркологічної служби (стаціонару, наркологічного кабінету, фельдшерського наркологічного пункту). Безпека життєдіяльності. Охорона праці в галузі	2	
	Усього	28	

12. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ
з медсестринства в психіатрії та наркології

№ п/п	Тема практичного заняття	К-ть год.	Приміт КА
	V семестр		
	Розділ 1. Загальні питання психіатрії		
1.	Історія психіатрії. Учення про вищу нервову діяльність (ВНД). Психіка. Класифікація і типи перебігу психічних хвороб	2	
2.	Методи обстеження психічнохворих. Організація психіатричної служби. Принципи догляду, спостереження та лікування в умовах стаціонару та психоневрологічного диспансеру. Експертиза в психіатрії. Робота з пацієнтами, які становлять небезпеку. Види лікувального режиму	2	
3.	Загальна психопатологія (проблеми пізнання, відчуттів та сприйняття, пам'яті та уваги, емоцій, рухово-вольової сфери та потягів, мислення, свідомості, інтелекту та поведінки у психічно хворих)	6	
4.	Невідкладна долікарська допомога. Профілактика екстремальних і кризових станів у психіатрії. Прогноз. Експертиза. Принципи реабілітації психічно хворих	4	
	Розділ 2. Здійснення медсестринського процесу в психіатрії		
5.	Порушення психічної діяльності при інфекційних і соматичних захворюваннях. Післяпологові психози. Порушення психіки під час клімаксу. Психічні порушення при травматичному ушкодженні головного мозку. Екологічна психіатрія.	4	
6.	Порушення психічної діяльності при шизофренії, біполярному афективному розладі (БАР). Проблеми пацієнтів із шизофренією, біполярним афективним розладом (БАР).	2	
	VI семестр		
7.	Церебральний атеросклероз. Інволюційні психози. Психози сеньйного і пресеньйного віку. Епілесія. Розумова відсталість. Прогноз. Експертиза	4	
8.	Психогенні хвороби. Невротичні розлади. Неврози. Неврастенії. Істерії	4	
9.	Психопатії. Основні питання дитячої психіатрії. Розлади особистості і поведінки. Акцентуації	2	
	Розділ 3. Загальні аспекти наркології		
10.	Наркологія та основні етапи її розвитку. Медичні та соціальні аспекти наркологічних захворювань. Організація наркологічної служби. Лікувально-профілактична робота	2	
11.	Проблеми пацієнтів з алкоголізмом. Клінічні прояви та лікувальні аспекти хронічного алкоголізму. Роль середнього медперсоналу в спостереженні за пацієнтами та профілактиці алкоголізму. Прогноз. Експертиза	4	
12.	Проблеми пацієнтів з алкогольними психозами. Терапія алкогольних психозів. Нагляд за пацієнтами. Прогноз. Експертиза	2	
	Розділ 4. Здійснення медсестринського процесу в наркології		
13.	Проблеми пацієнтів з наркоманіями. Особливості утримання та лікування. Прогноз. Експертиза. Диспансерний облік	4	
14.	Токсикоманії та проблеми пацієнтів з токсикоманіями. Прогноз. Експертиза. Нормативні акти МОЗ про строки лікування. Прогноз. Експертиза. Диспансерний облік. Роль медичної сестри в профілактиці Токсикоманій	4	
15.	Тютюнокуріння. Клінічна картина абстинентного синдрому. Профілактика та диспансеризація пацієнтів з токсикоманіями.	2	
16.	Обов'язки молодшого медичного персоналу наркологічної служби (стаціонару, наркологічного кабінету, фельдшерського наркологічного пункту). Безпека життєдіяльності. Охорона праці в галузі	2	
	Підсумковий модульний контроль	2	
	Всього:	52	

13. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ з медсестринства в психіатрії та наркології

№ п/п	Тема самостійної роботи	К-ть годин	Примітка
V семестр			
1.	Позалікарняна психіатрична допомога. Робота психіатричного кабінету, психоневрологічного диспансеру	2	
2.	Законодавство в психіатрії. Умови та порядок надання психіатричної Допомоги	2	
3.	Надання психіатричної допомоги в примусовому порядку (госпіталізація, лікування, нагляд)	2	
4.	Етичні норми і деонтологія в психіатрії. Професійний кодекс медичних сестер	2	
5.	Догляд (загальний та індивідуальний) і спостереження за Психічнохворими	2	
6.	Документація в сестринській роботі та її функції	2	
7.	Види та способи ведення бесід з пацієнтами в психіатричній Практиці	2	
VI семестр			
8.	Охорона праці та безпека медичної сестри на робочому місці	2	
9.	Особливості надання інформації про пацієнта лікарю, іншим спеціалістам, рідним і близьким	2	
10.	Створення терапевтичного середовища та мікроклімату в психіатричному відділенні. Спостереження за пацієнтами	2	
11.	Особливості спілкування пацієнтів з іншими людьми	2	
12.	Організація лікувально-охоронного режиму у відділенні	2	
13.	Основні групи препаратів, що застосовуються в психіатрії	2	
14.	Свідома згода пацієнта на лікування, оформлення згоди. Лікування без згоди хворого	2	
15.	Види немедикаментозного лікування, що можуть здійснювати медичні сестри: психотерапія, креативна, музична, соціальна, поведінкова терапія, психодрама тощо	2	
16.	Організація харчування. Допомога пацієнтові під час споживання їжі	2	
17.	Супроводження пацієнтів. Нагляд поза межами стаціонару	2	
18.	Робота з відвідувачами. Регламентування візитів	2	
19.	Переведення хворих в інші відділення чи лікарні. Виписування з Лікарні	2	
20.	Особисті речі хворого. Їх зберігання та огляд. Соціальна допомога Пацієнтам	2	

В сь о г о : 40 годин

ПЕРЕЛІК ПРАКТИЧНИХ НАВИЧОК З МЕДСЕСТРИНСТВА В ПСИХІАТРІЇ ТА НАРКОЛОГІЇ

- Оцінювання загального стану пацієнта.
- Встановлення проблеми пацієнта.
- Планування дій медичної сестри по догляду за пацієнтом.
- Інтелектуальні навички: вміння критично мислити, вирішувати проблему, приймати рішення, найефективніші в тій чи тій ситуації.
- Міжособистісні навички: слухати, заспокоювати, спілкуватися, інформувати, впливати, направляти, повідомляти та ін.
- Технічні навички: краплинне введення лікарських речовин (підшкірне, внутрішньовенне, через пряму кишку).
- Уведення хлоралгідрату через пряму кишку.

8. Методи фіксації пацієнта в ліжку у випадку психомоторного збудження.
9. Правила транспортування збуджених хворих.
10. Надання невідкладної допомоги при епілептичному нападі, епілептичному статусі.
11. Особливості годування пацієнтів з порушенням психіки.
12. Підготовка поживних сумішей, катетерів, лійки для штучного годування через зонд.
13. Техніка штучного годування пацієнтів у разі відмови від їжі.
14. Методика лікування інсуліном (під наглядом лікаря).
15. Визначення алкогольного та наркотичного сп'яніння.
16. Оволодіння навичками роботи з приладами для визначення пари спирту у видихуваному повітрі та з хроматографічним аналізатором.
17. Надання долікарської допомоги при гострій алкогольній інтоксикації.
18. Визначення та зняття алкогольного (похмільного) абстинентного синдрому.
19. Техніка проведення сенсibilізувальної терапії.
20. Надання допомоги при алергійній реакції на сенсibilізатори.
21. Визначення абстинентного синдрому при морфінізмі, барбітуроманії, гашишизмі.
22. Надання долікарської медичної допомоги при гострих отруєннях наркотиками та іншими токсичними речовинами.
23. Зняття абстинентного синдрому при наркоманіях.
24. Оформлення документації стаціонару, наркологічного кабінету, наркопункту.
25. Організація та проведення патронажу.
26. Санітарно-освітня робота.

ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДО ПІДСУМКОВОГО МОДУЛЬНОГО КОНТРОЛЮ

1. Історія розвитку психіатрії як науки. Її роль у системі охорони здоров'я.
2. Організація психіатричної допомоги в Україні.
3. Науковий внесок вітчизняних фізіологів І.М. Сеченова та І.П. Павлова у вчення про вищу нервову діяльність.
4. Робота молодшого медичного персоналу в психіатричній лікарні та психоневрологічному диспансері. Охорона праці в психіатрії.
5. Принципи догляду, спостереження та лікування психічнохворих.
6. Експертиза в психіатрії, її види.
7. Психотерапія як один з основних методів лікування психічнохворих. Основи медсестринської психотерапії.
8. Розлади свідомості, сприймання, пам'яті, мислення у психічнохворих.
9. Психопатологія емоцій, уваги та рухо-вольової сфери.
10. Поширені медсестринські діагнози.
11. Етико-деонтологічні принципи спілкування з пацієнтами.
12. Структура і завдання психоневрологічного диспансеру.
13. Структура і завдання наркологічного диспансеру.
14. Патологія відчуттів і сприйняття.
15. Ілюзії і галюцинації. Класифікація. Патофізіологічна основа галюцинацій.
16. Психосенсорні розлади, їх діагностичне значення.
17. Психічний автоматизм, клінічні прояви, діагностичне значення.
18. Психопатологічні прояви порушення сприйняття, їх діагностичне значення.
19. Психопатологія пам'яті.
20. Психопатологічні синдроми порушення пам'яті, їх діагностичне значення.
21. Психопатологія мислення. Основні клінічні прояви патології мислення.
22. Атактична мовна безладність (сплутаність), її діагностичне значення.
23. Аментивна мовна безладність (сплутаність), її діагностичне значення.
24. Маніакальна мовна безладність (сплутаність), її діагностичне значення.
25. Хореатична мовна безладність (сплутаність), її діагностичне значення.
26. Хворобливі ідеї : класифікація, діагностичне значення.
27. Маячні ідеї: класифікація за змістом і структурою, діагностичне значення.
28. Психопатологічні синдроми порушеного мислення, їх діагностичне значення.

29. Психопатологія інтелекту: дефективний ментальний рівень, види недоумства, їх діагностичне значення.
30. Психопатологічні синдроми порушеного інтелекту: класифікація, клініка.
31. Психопатологія почуттів та емоцій.
32. Психопатологічні синдроми розладів афективної сфери, їх діагностичне значення.
33. Психопатологія волі та інстинктів.
34. Психопатологічні синдроми порушеної волі та інстинктів, їх діагностичне значення.
35. Типи порушення свідомості: класифікація психопатологічних синдромів.
36. Психічні розлади при соматичних неінфекційних та інфекційних хворобах, інтоксикаціях: причини, симптоми. Порушення психіки при СНІДі, нейросифілісі.
37. Проблеми пацієнтів, хворих на шизофренію. Етіологія, патогенез, основні клінічні форми, принципи лікування. Характеристика дефектів особистості.
38. Проблеми пацієнтів з маніакально-депресивним психозом. Етіологія, основні клінічні симптоми маніакальної та депресивної фаз, принципи лікування і нагляду за хворими.
39. Порушення інтелекту (природжені — олігофренії, набуті — деменції). Етіологія, види, основні симптоми, лікування і нагляд за хворими.
40. Роль медичної сестри в проведенні соціальної адаптації при різних психічних розладах: шизофренії, МДП, порушеннях інтелекту.
41. Епілепсія. Етіологія, патогенез, основні прояви: великий судомний напад, безсудомні напади, дисфорії, потьмарення свідомості. Особливості нагляду, прогноз.
42. Невідкладна допомога при великому судомному нападі та епілептичному статусі.
43. Розлади психіки на фоні судинної патології головного мозку: атеросклерозу судин головного мозку, гіпертонічної хвороби, гіпотонічної хвороби.
44. Стареча недоумкуватість: етіологія, патогенез, клінічні прояви. Догляд та нагляд за пацієнтами. Роль медичної сестри в проведенні соціального захисту пацієнтів.
45. Пресенільні деменції (хвороба Піка, Альцгеймера): етіологія, патогенез, клінічна картина, лікування. Прогноз.
46. Психічні розлади при черепно-мозковій травмі — ранні та віддалені. Основні клінічні прояви, принципи лікування, догляду та нагляду за пацієнтами.
47. Екологічна психіатрія. Розлади психіки внаслідок природних катаклізмів, радіації, вібрації і звуку, несприятливих клімато-метеорологічних умов, змін атмосферного тиску і газового середовища, екзогенних інтоксикацій.
48. Психічні розлади, пов'язані з наслідками аварії на ЧАЕС, екологічними катастрофами, терористичними актами.
49. Неврози: патофізіологічні механізми виникнення, їх види, клінічна характеристика. Особливості лікування та нагляду. Диспансеризація.
50. Реактивні психози: механізм виникнення, клінічні форми. Особливості догляду та нагляду. Експертиза. Прогноз.
51. Психопатії: основні критерії, роль сімейного виховання у виникненні психопатій. Клінічні типи, особливості лікування. Профілактика.
52. Розлади особистості та поведінки. Акцентуації особистості.
53. Наркологія та основні етапи її розвитку. Медичні та соціальні аспекти наркологічних захворювань.
54. Організація наркологічної служби. Лікувально-профілактична робота медичного персоналу. Охорона праці в наркології.
55. Проблеми пацієнтів з алкоголізмом та алкогольними психозами. Їхні види.
56. Терапія алкогольних психозів. Прогноз. Експертиза.
57. Проблеми пацієнтів з наркоманіями та токсикоманіями. Етапи лікування. Прогноз. Експертиза.
58. Нормативні акти МОЗ про строки лікування хворих наркологічного профілю.
59. Тютюнокуріння. Клінічна картина абстинентного синдрому. Профілактика та диспансеризація пацієнтів з токсикоманіями.
60. Обов'язки молодшого медичного персоналу наркологічної служби: наркологічного

кабінету, стаціонару, фельдшерського наркологічного пункту. Безпека життєдіяльності.

61. Сучасна концепція медсестринського діагнозу. Найпоширеніші медсестринські діагнози.
62. Невідкладні стани в психіатрії та наркології. Основні принципи й алгоритми медсестринської допомоги.
63. Поняття про госпіталізм. Роль медичної сестри в запобіганні й подоланні його серед психічнохворих.
64. Роль медичної сестри у виявленні агравації, симуляції та дисимуляції.
65. Основи психогігієни та психопрофілактики. Профілактика психічних захворювань.
66. Охорона праці в наркології.

17. МЕТОДИ ТА ФОРМИ ПРОВЕДЕННЯ КОНТРОЛЮ

Поточна навчальна діяльність студентів контролюється на практичних заняттях у відповідності з конкретними цілями та під час індивідуальної роботи викладача зі студентами.

Рекомендується застосовувати такі засоби діагностики рівня підготовки студентів: усне опитування (індивідуальне, фронтальне, групове); письмовий контроль (вирішення клінічних задач, рефератів, доповідей); тестовий контроль (поточний і модульний).

Під час оцінювання засвоєння кожної теми модуля студенту виставляються оцінки за 4-бальною (традиційною) шкалою та за багатобальною шкалою з використанням прийнятих у ВНЗ та затверджених критеріїв оцінювання для відповідної дисципліни. При цьому враховуються усі види робіт, передбачені методичною розробкою для вивчення теми. Студент має отримати оцінку з кожної теми.

Модульний підсумковий контроль:

Підсумковий модульний контроль здійснюється по завершенню вивчення всіх тем модуля на останньому контрольному занятті з модуля.

До підсумкового контролю допускаються студенти, які виконали всі види робіт, передбачені навчальною програмою, та при вивченні модуля набрали кількість балів, не меншу за мінімальну.

Форма проведення підсумкового модульного контролю стандартизована і включає контроль теоретичної і практичної підготовки.

Форма підсумкового контролю успішності навчання є стандартизованою, включає контроль теоретичної та практичної підготовки і здійснюється у вигляді питань (завдань), які готуються та затверджуються рішенням засідання кафедри, цикловою методичною комісією з терапевтичних дисциплін. Залік базується в першу чергу на поточній успішності студентів.

Схема нарахування та розподіл балів, які отримують студенти під час оцінювання засвоєння кожної теми студенту виставляються оцінки за 4-бальною (традиційною) та за 120-бальною з використанням усіх прийнятих та затверджених критеріїв оцінювання для відповідної навчальної дисципліни. Враховуються усі види робіт, передбачені методичною розробкою для вивчення теми. Студенту повинна бути виставлена оцінка з кожної теми. Оцінки, виставлені за традиційною шкалою, конвертуються у бали залежно від кількості тем. Вага кожної теми в межах модуля повинна бути однаковою.

У програмі застосована така система конвертації традиційної оцінки у бали:

Традиційна оцінка	Конвертація у бали
“5”	7,5
“4”	6
“3”	4,5
“2”	0

Максимальна кількість балів, яку може набрати студент при вивченні модуля, вираховується шляхом множення кількості балів, що відповідають оцінці "5" на кількість тем у модулі з додаванням оцінки за індивідуальну самостійну роботу студента, що разом дорівнює 120 балам.

Мінімальна кількість балів, яку може набрати студент при вивченні модуля, вираховується шляхом множення кількості балів, що відповідають оцінці "3", на кількість тем у модулі з додаванням оцінки за індивідуальну самостійну роботу студента і повинна бути не менше 72 балів.

Оцінювання поточної навчальної діяльності

Під час оцінювання засвоєння кожної теми модуля студенту виставляються оцінки за 4-бальною (традиційною) шкалою та за 200-бальною шкалою з використанням прийнятих та затверджених критеріїв оцінювання для відповідної дисципліни. При цьому враховуються усі види робіт, передбачені методичною розробкою для вивчення теми. Студент повинен отримати *оцінку з кожної теми*. Виставлені за традиційною шкалою оцінки конвертуються у бали залежно від кількості тем у модулі.

Вага кожної теми у межах одного модуля в балах має бути однаковою, але може бути різною для різних модулів однієї дисципліни і визначатися кількістю тем у модулі.

Форми оцінювання поточної навчальної діяльності мають бути стандартизованими і включати контроль теоретичної та практичної підготовки.

Підсумковий бал за поточну діяльність визнається як арифметична сума балів за кожне заняття та за індивідуальну роботу.

Максимальна кількість балів, яку може набрати студент за поточну діяльність під час вивчення модуля, вираховується шляхом множення кількості балів, що відповідають оцінці «5», на кількість тем у модулі (остання тема – підсумковий модульний контроль не враховується) з додаванням балів за індивідуальне завдання студента, *але не більше 120 балів*.

Мінімальна кількість балів за модуль, яку повинен набрати студент при його вивченні для допуску до підсумкового модульного контролю, вираховується шляхом множення кількості балів, що відповідають оцінці «3», на кількість тем у модулі та додавання оцінки за виконання індивідуальної роботи студентом. Наприклад: 5 балів x 13 тем = 65 балів + 5 балів (за індивідуальну роботу студента).

Оцінювання самостійної роботи студентів

Самостійна робота студентів, яка передбачена темою заняття поряд із аудиторною роботою, оцінюється під час поточного контролю теми на відповідному занятті. Засвоєння тем, які виносяться лише на самостійну роботу, перевіряється під час підсумкового модульного контролю.

Оцінювання індивідуальних завдань студента

Бали за індивідуальні завдання нараховуються студентові лише за умов успішного їх виконання та захисту.

Кількість балів, яка нараховується за різні види індивідуальних завдань, залежить від їхнього обсягу та значимості та складає **від 5 до 9,5 балів**. Вони додаються до суми балів, набраних студентом на заняттях під час поточної навчальної діяльності. **В жодному разі загальна сума балів за поточну навчальну діяльність не може перевищувати 120 балів.**

Розподіл балів, які присвоюються студентам (з примітками: - про максимальну і мінімальну кількість балів за вивчення модуля, - про конвертацію балів у традиційні оцінки "5", "4", "3", "2" при засвоєнні теми модуля; - про мінімальну кількість балів для допуску до підсумкового модульного контролю (ПМК); - про мінімальну кількість балів за складання модульного контролю).

Номер модуля кількість навчальних годин/кількість кредитів ECTS	Кількість змістових модулів, їх номери	Кількість тем практичних занять	Конвертація у бали традиційних оцінок								Мінімальна кількість балів*
			Традиційні оцінки				Бали за виконання індивід. завдання				
			«5»	«4»	«3»	«2»	«5»	«4»	«3»	«2»	
Модуль 1 120/4	2 (№№ 1-2)	16	7,5	6	4,5	0	0	0	0	0	72

Оцінювання модуля

Оцінка за модуль визначається на підставі суми оцінок поточної навчальної діяльності (у балах) (в тому числі індивідуальної роботи) та оцінки підсумкового модульного контролю (ПМК) (у балах), яка виставляється при оцінюванні теоретичних знань та практичних навичок відповідно до переліків, визначених програмою дисципліни.

Максимальна кількість балів, яку студент може набрати під час вивчення кожного модуля, становить 200, у тому числі:

за поточну навчальну діяльність - 120 балів;

за результатами підсумкового модульного контролю - 80 балів.

Таким чином, частки результатів оцінювання поточної навчальної діяльності і підсумкового модульного контролю становлять відповідно 60% та 40%.

РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ПРИСВОЮВАНИХ СТУДЕНТАМ

№ за порядком	Модуль 1. (поточна навчальна діяльність)	Максим.кількість балів
1.	<i>Змістовий модуль 1.</i>	
	Тема 1.	7,5
	Тема 2.	7,5
	Тема 3.	7,5
	Тема 4.	7,5
	Тема 5.	7,5
	Тема 6.	7,5
	Тема 6.	7,5
	Тема 7.	7,5
	Тема 8.	7,5
	Тема 9.	7,5
2.	<i>Змістовий модуль 2.</i>	
	Тема 10.	7,5
	Тема 11.	7,5
	Тема 12.	7,5
	Тема 13.	7,5
	Тема 14.	7,5
	Тема 15.	7,5
	Тема 16.	7,5
	Разом змістові модулі	120
	<i>Всього за поточну навчальну діяльність</i>	120
	Підсумковий тестовий модульний контроль	80
	РАЗОМ сума балів	200

Примітка: 1. При засвоєнні теми модуля 1 за традиційною системою студенту присвоюються бали: „5” – 7,5 балів, „4” – 6 балів, „3” – 4,5 балів, „2” – 0 балів.

Максимальна кількість балів, яку студент може набрати за поточну навчальну діяльність– 120 балів.

Студент допускається до підсумкового модульного контролю при виконанні умов навчальної програми та в разі, якщо за поточну навчальну діяльність він набрав не менше 72 балів.

Підсумковий модульний контроль зараховується студенту, якщо він набрав при підсумковому контролі не менше 50 балів.

Методичне забезпечення та розподіл балів, які отримують студенти під час проведення підсумкового модульного контролю

Підсумковий модульний контроль здійснюється по завершенню вивчення модуля. До підсумкового контролю допускаються студенти, які виконали всі види робіт, передбачені навчальною програмою та при вивченні модуля набрали не менше **72 балів**.

Форма проведення підсумкового модульного контролю стандартизована і включає контроль теоретичної та практичної підготовки.

Підсумковий модульний контроль повинен проводитися у 3 етапи:

1-й етап – комп'ютерний контроль тестових завдань з основних питань. Кожному студенту пропонується 20 тестових завдань, які необхідно вирішити за 10 хвилин. Кожне тестове завдання оцінюється у 0,5 балів (**разом 10 балів**).

Якщо студент після вирішення комп'ютерного тестового контролю не набирає **7,5 балів**, він не допускається до подальшого складання підсумкового модульного контролю.

2-й етап – відповіді на теоретичні контрольні завдання психофізіології. Кожному студенту пропонується 5 питань, кожне з яких оцінюється максимально у 12 балів (оцінка „відмінно”) – (**разом 50 балів**). При цьому, якщо студент відповідає на „добре”, йому зараховується 10 балів, на „задовільно” – 8 балів, на „незадовільно” – 0 балів.

3-й етап – перевірка рівня засвоєння практичних умінь і навичок у формі розв'язування клінічних ситуаційних задач. Кожному студенту дається 1 задача, яка оцінюється максимально у **10 балів (оцінка «відмінно»)**. При цьому, якщо студент відповідає на „добре”, йому зараховується 6 балів, на „задовільно” – 2,5 балів, на „незадовільно” – 0 балів.

Максимальна кількість балів підсумкового модульного контролю дорівнює **80**.

Підсумковий модульний контроль вважається зарахованим, якщо студент набрав **не менше 50 балів**.

Оцінювання дисципліни: Оцінка з дисципліни виставляється лише студентам, яким зараховані усі теми з дисципліни.

Заохочувальні бали за рішенням Вченої Ради можуть додаватися до кількості балів з дисципліни студентам, які мають наукові публікації або зайняли призові місця за участь у олімпіаді з дисципліни серед ВНЗ України та інше.

Об'єктивність оцінювання навчальної діяльності студентів має перевірятися статистичними методами (коефіцієнт кореляції між поточною успішністю та результатами підсумкового модульного контролю).

Оцінка з дисципліни виставляється лише студентам, яким зараховані усі теми з дисципліни. Визначається загальною кількістю балів, які набрав студент на всіх практичних і на підсумковому занятті. Набрані бали конвертуються у 4-рибальну шкалу таким чином:

Оцінка за 200-бальною шкалою	Оцінка за чотирибальною шкалою
Від 180 до 200 балів	«5»
Від 150 до 179 балів	«4»
Від 120 до 149 балів	«3»
Нижче мінімальної кількості балів (120)	«2»

Оцінка з дисципліни FX, F («2») виставляється студентам, яким не зараховано модуль з дисципліни після завершення її вивчення.

Оцінка FX виставляється студентам, які набрали мінімальну кількість балів за поточну навчальну діяльність, але не склали модульний підсумковий контроль. Вони мають право на повторне складання підсумкового модульного контролю не більше 2-ох (двох) разів впродовж 2-ох (додаткових) тижнів після закінчення весняного семестру за графіком, затвердженим ректором.

Оцінка F виставляється студентам, які не набрали за поточну навчальну діяльність мінімальної кількості балів і не допущені до підсумкового модульного контролю. Студенти, що одержали оцінку F по завершенню вивчення дисципліни, повинні пройти повторне навчання за індивідуальним навчальним планом.

ПЕРЕЛІК РЕКОМЕНДОВАНОЇ НАВЧАЛЬНОЇ ТА НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНОЇ ЛІТЕРАТУРИ З МЕДСЕСТРИНСТВА В ПСИХІАТРІЇ

Базова:

1. Медсестринство в психіатрії і наркології : підручник / І.І. Погорелов, С.Ю. Сезін. — 3-є вид., випр. — К. : ВСВ «Медицина», 2018. — 352 с.
2. Губенко І.Я., Шевченко О.Т., Бразалій Л.П., Апшай В.Г. Медсестринський процес. — К.: Здоров'я, 2001.
3. Юрценюк О.С. Спеціальна (нозологічна) психіатрія. — Чернівці, 2016.
4. Психопатологічні синдроми. / Русіна С.М., Рудницький Р.І., Карвацька Н.С., Юрценюк О.С., Савка С.Д., Нікоряк Р.А. // Чернівці: БДМУ, 2017. — 128 С. Рекомендовано Вченою радою ВДНЗ України «Буковинський державний медичний університет», протокол №6 від 22.12.2016 р.
5. Психіатрія та наркологія в тестах / Карвацька Н.С., Рудницький Р.І., Юрценюк О.С., Русіна С.М., Савка С.Д., Курик В.І., Блажін І.Ю., Ротар С.С., Гринько Н.В., Іванова Н.М., Нікоряк Р.А., Гоменюк І.Б., Карвацька Т.Г. // Чернівці: БДМУ, 2017. — 120 С. Рекомендовано Вченою радою ВДНЗ України «Буковинський державний медичний університет», протокол №8 від 23.02.2017 р.

Допоміжна:

1. Гавенко В.Л., Самардакова Г.О., Бачеріков М.Є. Психіатрія і наркологія. — К.: Здоров'я, 1993.
2. Драчова З.Н., Блейхер В.М., Крук І.В. Нервові та психічні хвороби. — К.: Вища шк., 1993.
3. Сонник Г.Т., Дишук І.П., Синиця В.Г., Танаскова І.П. Короткий тлумачний словник психіатричних термінів. Полтава-Чернівці, 1993.
4. Губенко І.Я., Шевченко О.Т., Бразалій Л.П., Апшай В.Г. Медсестринський догляд за пацієнтом. — К.: Здоров'я, 2000.
5. Медсестринство в психіатрії / За ред. О.С. Чабана. — Тернопіль: Укрмедкнига, 2001.
6. Юрценюк О.С. Нециркулярні депресії: монографія/ за ред.проф. О.К. Напрєєнка.- К.: Софія-А, 2013.- 624 с.
7. Медсестринство в психіатрії / О.С. Чабан, В.В. Дегтяр, С.В. Білоус, Я.М. Несторович, В.Т. Яшук / За ред. О.С.Чабана. — Тернопіль: Укрмедкнига, 2001. — 264 с.
8. Гавенко В.Л., Самардакова Г.О., Бачеріков М.Є. Психіатрія і наркологія. — Київ, 1993.
9. Дишук І.П., Деркач В.Г., Курик В.І. Загальна психопатологія. — Чернівці, 1996.
10. Дишук І.П., Деркач В.Г., Курик В.І., Рудницький Р.І., Русіна С.М. Невідкладна допомога в психіатрії. Навчальний посібник. — Чернівці, 2002. — 63 с.
11. Закон України “Про психіатричну допомогу” (22 лютого 2000).
12. Психіатрія /за ред. проф. О.К. Напрєєнка. — Київ: Здоров'я 2001. — 582 с.
13. Психіатрія (Підручник для магістрів та бакалаврів «Сестринська справа» / Н.О.Марута, І.С.Вітенко, Г.М. Кожина, В.І. Коростій та ін. — К.: ВСВ “Медицина”, 2013. — 150 с.

Інформаційні ресурси

1. Сервер дистанційного навчання БДМУ - <http://moodle.bsmu.edu.ua/>
2. Сайт кафедри нервових хвороб, психіатрії та медичної психології ім. С.М. Савенка-
<http://nerv.bsmu.edu.ua/>
3. Сайт МОЗ України - <http://www.moz.gov.ua>

19. УКЛАДАЧІ ДОВІДНИКА ДЛЯ СТУДЕНТА (СИЛАБУСУ)

1. Юрценюк Ольга Сидорівна – професор кафедри нервових хвороб, психіатрії та медичної психології ім. С.М.Савенка, д.мед.н.